

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Meddelelse af Koncession til Anlæg og Benyttelse af en Sidebane til de danske Statsbaner fra Horsens til Lørring.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 381.)

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Judenrigsministeren (Jagerslev):

For et Mars Tid siden, lige paa Slutningen af den forrige Rigsdaassession, kom der et lignende Forslag til Behandling her i Thinget, nemlig Koncession til Anlæg af tvende Sidebaner til de danske Statsbaner, den ene fra Horsens til Lørring og den anden fra Veile til Gibe. Det var som sagt i de sidste Dage af Sessionen, og jeg var af tilfældige Grunde forhindret fra at være tilstede ved Sagens 1ste Behandling. Realiteten blev der talt meget Lidt om Sagen, og den blev henvist til et Udvalg. Jeg beklager, at jeg ikke allerede i Fjor kunde faae Leilighed til at udtale mig om Forslaget, ikke saa meget for dette specielle Forslags Skyld som paa Grund af, at der i det andet Thing var indtaget en væsentlig anden Stilling eller bebudet, at man havde ønsket at tage en noget anden Stilling til private Baneanlæg, end man i de senere Aar har gjort. De Tanker, der fremkom i denne Retning, og som dels findes nedlagte i en Betænkning, dels ogsaa fremkom under Forhandlingen af de nævnte Jernbaneanlæg i Folkethingssalen, har jeg i det Hele taget kunnet slutte mig til, og jeg skal i Korthed gjøre Rede for Stillingen. Det vil være i Grindring, at for en Del Aar siden var den almindelige Stilling overfor en Række private Baneanlæg den, at Staten støttede dem paa den Maade, at den tilskød 80,000 Kr. pr. Banemil og gav dem tillige Halvdelen af Expropriationsudgiften. Denne Regel anvendtes her paa en Række af Baner. Der kom saa imidlertid en Periode, hvor det truede med at tage Overhaand med Bygningen af den Slags Baner, og hvor det gik mindre heldigt for adskillige af dem, der vare fuldførte, og der opstod derfor Tvivl, om Princippet skulde fastholdes. Man enedes da om at gaa over til noget Andet, som ogsaa er kommet til Anvendelse ved nogle Baner, man gik over til simpelt hen at sige: Vi give ingen Pengeunderstøttelse, men vi give den halve Expropria-

tion. Paa dette Grundlag er der bygget forskellige Baner; jeg skal f. Ex. nævne Banen mellem Aarhus og Odder, Banen mellem Horsens og Juelsminde og vistnok enkelte andre. De ere altsaa byggede paa det Villkaar, at der kun er givet Halvdelen af Expropriationen. Der kom saa som Følge af denne Stilling en Bevægelse op, som særlig har gjort sig gjaeldende i det andet Thing og ogsaa ude i Befolkningen, en Bevægelse, som jeg ikke anser for heldig, men som dog kan være ganske naturlig. Da man kun kunde faae de meget smaa Tilskud til private Jernbaneanlæg, kom man til at stille Krav op om, at Staten allevegne i første Række skulde anlægge Banerne. Det tror jeg ikke var noget heldigt Spor at komme over i, og det blev derfor et Spørgsmaal for mig, ligesom det ogsaa har været drøftet i et Udvalg i Folkethinget — hvor der ved en Afstemning viste sig at være Flertal for Sagen — om man ikke skulde, om jeg saa maa sige, søge en Reaktion imod Kravene paa Statsbaner og paa en eller anden Maade søge at modificere Princippet for Anlæget af private Baner. Man mente da at kunne opstille nye Regler eller i hvert Fald tildeels nye Regler for disse Anlæg, idet Meningen saa var den, at for private Baner, der have større Betydning, private Baner, der f. Ex. forbinde en By eller en Egn med Statsbanenettet, som altsaa have den Betydning, at de bringe en hel Egn ind under Statsbanenettet, for disses Vedkommende vilde man gaa tilbage til det tidligere fulgte Princip at yde 80,000 Kr. pr. Mil af Statskassen og ligesom tidligere Halvdelen af Expropriationen, dog under en noget anden Form end tidligere kjendt, medens man for sekundære Baner, Baner, hvis Diemed jeg kan karakterisere saaledes, at de sætte f. Ex. den enkelte By i Forbindelse med dens Omland og ikke faae videre Betydning, kunde gaa til et Tilskud af 25,000 Kr. og Halvdelen af Expropriationen. Det er det Nye, vi ikke have kjendt før. Det første Princip, jeg tillod mig at nævne, have vi jo kjendt ved adskillige Baneanlæg, altsaa et Tilskud af 80,000 Kr. pr. Mil samt halv Expropriation, men derimod det mindre Tilskud af 25,000 Kr. med halv Expropriation er noget Nyt, som her for første Gang foreligger for dette Thing eller i hvert Fald høist for anden Gang, idet Lovforslaget kom herop i Fjor i de aller- sidste Dage, men strax blev henvist til et Udvalg, som vistnok ikke fik Leilighed til at beskæftige sig med Sagen, da Rigsdags- samlingen et Par Dage efter blev sluttet. Jeg antager altsaa, at det Spørgsmaal